

Družbena prehrana

Na eni od zadnjih sej izvršnega sveta občinske skupščine je bila obravnavana zanimiva informacija o stanju in perspektivah razvoja družbene prehrane na območju Ljubljane, ki je bila pripravljena na podlagi obširne študije. Ker informacija vsebuje tudi pregled urejenosti družbene prehrane v naši občini smo na podlagi informacije pripravili zapis o družbeni prehrani pri nas po enotah družbene prehrane.

Predšolsko obdobje je za otroka čas intenzivne rasti, kar vpliva na njegove posebne prehranske zahteve. Poleg tega povečuje pravilna prehrana odpornost otrok zoper bolezni. To je še posebej pomembno za otroke v kolektivnem varstvu, saj so ti bolj izpostavljeni različnim okužbam.

V vzgojnovarstvenih zavodih dobijo predšolski otroci (2-7 let) po tri obroke dnevno, malčki in dojenčki pa štiri obroke. V občini Ljubljana Center imamo v obstoječih vzgojnovarstvenih zavodih 5 centralnih, 1 lastno in 10 razdeljevalnih kuhinj. Poleg tega pa še 5 mlečnih kuhinj za dojenčke. V navedenih kuhinjah se dnevno razdeli okrog 6.000 obrokov (zajtrki oz. malice, kosila) za 1522 predšolskih otrok (2-7 let) in 437 obrokov za malčke in dojenčke. Poudariti velja, da večino kosil za predšolske otroke pripravijo v centralnih kuhinjah.

Šolska prehrana postaja zaradi uveljavljanja podaljšanega in celodnevne bivanja učencev v šoli vedno bolj pomembna za skladen telesni in duševni razvoj šolarjev.

V naši občini je v sedmih osnovnih šolah 4710 učencev ali 15,1 odstotka od skupnega števila šoloobveznih otrok v Ljubljani. Značilno je, da je v naših osnovnih šolah tudi veliko učencev iz ostalih ljubljanskih občin in da so to šole s sorazmerno velikim številom vpisanih učencev (le ena šola manj kot 500). Največ učencev v šolah prejema malice, - kar 83%, kosila 1920 ali 40,7%, medtem ko zajtrkuje v šolah le dober odstotek učencev. Nekatere šole v ostalih občinah imajo lastne ali centralne kuhinje, šole v naši občini pa le razdeljevalne kuhinje. Na območju naše občine je tudi Vzgojni zavod Janeza Levca v sklopu katerega je tudi posebna osnovna šola. Zavod sam ima centralno kuhinjo,

v šoli pa je razdeljevalna. V zavodu je 120 varovancev, ki v celoti prejema 4 obroke dnevno. V posebni osnovni šoli pa od 533 učencev prejema malico kar 504 učenci, kosila pa le 28% otrok.

V občini Center je skupaj kar 22 srednjih šol od katerih jih je 11 v sklopu 4 šolskih centrov. Le v 14 šolah je organizirana prehrana za učence, medtem ko v 8 šolah le-te ni. Od skupno 8873 srednješolcev prejema šolsko malico manj kot polovica (45,4%), le dober odstotek oz. 100 učencev pa je aboniranih na kosila. Zaskrbljujoča je zlasti izredno slaba preskrbljenost s kosili (organizirana kosila ima le ena šola) še zlasti, ker se moramo zavedati, da je kar 3594 učencev vozačev, ki prav gotovo nimajo urejene prehrane.

V celotni domski oskrbi (bivanje + hrana) je v sedmih domovih za mladino srednjih šol poskrbljeno za tri obroke dnevno. V občini Center je pet kuhinj v domovih za srednješolce, od tega ena centralna in štiri lastne.

Še slabše kot v srednjih šolah pa je na visokošolskih zavodih, saj ima organizirano prehrano le fakulteta za strojništvo, kjer pa je tudi zelo nizek odstotek študentov, ki prejema redno kosila oz. malice. Ostale fakultete in višje šole imajo nekatere organizirane improvizirane prodajne mesta za sendviče in pijačo (avtomati), kar pa se ne da upoštevati kot organizirano obliko družbene prehrane.

A. B.

S SEJE ZBORA DELAVCEV AMTK LJUBLJANA

Kritično o lastnih napakah

V začetku septembra je bila v prostorih Avto šole seja delovne skupnosti Avto moto turing kluba, kjer so ob zelo dobri udeležbi vseh zaposlenih, razen obravnave polletnega poročila o svojem delu spregovorili tudi izredno kritično o delu Avto šole in voznikov inštruktorjev.

V uvodu je sekretar, **Jože Klun**, ob podajanju polletnega poročila o delu orisal tudi organiziranost ter dejavnosti AMTK.

Razen Avto šole so v okviru dejavnosti AMTK organizirane tudi komisije za področje športa ter tu-

rizma, ki s svojimi programi dela dopolnjujejo dejavnost društva. Po številu vpisanega članstva je AMTK Ljubljana najmočnejši v Jugoslaviji, saj je vključenih kar 11.000 članov. Vendar pa bo vprašanje članstva v bodoče potrebno

posvetiti še več pozornosti, saj je v zadnjem času opaziti stagnacijo na tem področju. Po besedah sekretarja je to pripisati premajhni aktivnosti kolektiva, zlasti pa je naloga pridobivanja novih članov delo inštruktorjev, ki poučujejo kandidate. Razmisliti pa bo potrebno tudi o primerni samoupravni organiziranosti in z delegatskim sistemom članom dejansko zagotoviti možnost vključevanja v upravljanje AMTK. Razen tega pa bo potrebno poskrbeti še za večje ugodnosti za člane kot doslej ter izboljšati sistem informiranja članstva.

V nadaljevanju se je o delu Avto šole in inštruktorjev spregovoril tov. **Globočnik**, upravnik šole. V razpravah, ki je sledila, smo bili priča kritičnemu pristopu do obravnavanja napak, saj so se vzroki za le-te, kar nismo često vajeni, iskali v lastnih vrstah. Poudarjeno je bilo predvsem delo na več področjih. Na področju družbene samozaščite bo potrebno storiti več kot doslej ter skupaj s svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu organizirati predavanja o varnosti in prometni etiki. Inštruktorji vozniki so bili opozorjeni na večjo pazljivost pri zavarovanju avtomobilov v voznem parku. Kljub nesporno dobrim doseženim rezultatom pri delu z vozniki-kandidati (po nekaterih podatkih 62% kandidatov opravi prvi vozniški izpit) bodo morali inštruktorji v bodoče še izboljšati svoje strokovno delo ter odnose do kandidatov. Zato se bo organiziral poseben seminar, ki bo obvezen za vse redne inštruktorje ter bo razen spoznavanja nekaterih novitet na področju prometa posvečen predvsem dvigu pedagoškega dela. Nekateri inštruktorji so postavili tudi vprašanje svojega statusa, ki je dejansko za to področje neustrezno urejeno. Razumljivo je, da lahko osem neprekinjenih ur vožnje inštruktorja gre le na škodo kandidata, razbijanje delovnega časa na ves dan pa na škodo inštruktorja. Verjetno bodo morali biti naporji za ureditev statusa voznika inštruktorja usmerjeni v to, da se ga približa pedagoškemu delavcem.

Ob zaključku tega zapisa naj omenimo še novost, ki jo pripravljajo v Avto šoli Ljubljana. Že ta mesec bo verjetno pred pristopom opravljanja izpita iz praktične vožnje potrebno položiti »klubski izpit« (do sedaj je tako le pri ŠOLT).

Nedvomno je seja delavcev AMTK pokazala tudi na napake, ki pa bodo, ob tako kritičnem lastnem pristopu, nedvomno kmalu odpravljene v zadovoljstvo nas vseh.

Artur BOROJE

O hišnih svetih v občini Ljubljana-Center

V Dogovorih želimo podrobneje spregovoriti o delu, težavah, nalogah in uspehih hišne samouprave v naši občini. Uvod v to tematiko naj bi predstavljal razgovor s sekretarjem Samoupravne stanovanjske interesne skupnosti občine Ljubljana-Center. V naslednji številki pa sledi razgovor s predsedniki nekaterih hišnih svetov.

»V občini Ljubljana-Center deluje osem krajevnih skupnosti, katerih delegati so na osnovi delegatskega sistema voljeni na zborih stanovalcev krajevnih skupnosti. Zbor delegatov krajevne skupnosti sprejema, ob sodelovanju sodelavca Staninvesta, investicijske predloge za krajevno skupnost; te predloge stanovalcev skupnosti predlagajo hišni sveti. Krajevne skupnosti naj bi tudi z nasveti pomagale hišnim svetom pri njihovem delovanju, saj ima vsaka krajevna skupnost svetovalca za hišne svete (te stroške pokriva SSS). Razviti bi se moralo še tesnejše sodelovanje med hišnimi sveti, krajevno skupnostjo in Samoupravno stanovanjsko interesno skupnostjo, saj le-ta zastopa HS in KS navzven in navznoter; navznoter toliko, da koordinira sodelovanje posameznih organizacij med katerimi mora biti solidarnost in sodelovanje«, je v svojih uvodnih besedah povedal sekretar SSS, **Stas Olup**.

»V ožjem Centru je veliko starih zgradb, v katerih živijo pretežno starejši ljudje - ali to predstavlja poseben problem? In kaj bi povedali o delovanju hišnih svetov v Centru?«

»Dediščina Centra je slaba, ker so tu pač stare hiše, ki so v preteklih obdobjih bile slabo vzdrževane. Zaradi tega so stanovalci pogosto v neprijetni situaciji glede na potrebe, oziroma sredstva, ki jih imajo na razpolago. Starostna struktura prebivalstva ravno tako predstavlja oviro, vendar moram pri tem pripomniti, da so borci, aktivisti, na katere se vedno lahko zanesemo. Nekaj stavb v Centru še nima hišnih svetov, večina zaradi slabih odnosov med stanovalci. V takih primerih je Samoupravna stanovanjska interesna skupnost izdelala odločbo o začasnih upravi. Stroški take uprave so 1,5 din po m², krijejo pa jih ravno tisti, ki se nočejo organizirati. Lahko pa rečem, da je takih primerov malo, v večini slučajev so hišni sveti kar

dobro organizirani. Imamo pa v naši občini tudi tipičen primer dobrega, pozitivnega sodelovanja v zboru stanovalcev - v stolpnica v Strelški ulici so ustanovili še centralni hišni svet. Ta skrbi za urejanje zelenic, organizira skupne akcije in opravlja vrsto drugih nalog.« **Tovariš Olup** je še dodal, da stojijo na stališču, da je bolje imeti slab hišni svet, kakor biti brez njega, kajti pri slabem se, kot so to pokazale izkušnje, s časom aktivnost poveča in pokaže določen napredek.

»Omenil bi še eno dolžnost hišne samouprave,« je nadaljeval tovariš Olup, »in to je, preprečevanje črne vselitve, ki trenutno povzroča precej nevšečnosti. Samoupravna stanovanjska interesna skupnost velikokrat zadnja izve za dogajanja in je v takih primerih precej nemočna.«

»Kaj pa vaši načrti za pridobitev in kako bi ocenili do sedaj opravljeno delo?«

»V svojem nadaljnjem delu bi v hišno samoupravljanje želeli vključiti še več ljudi. To bi lahko dosegli s formiranjem terenskih odborov konferenc SZDL v krajevni skupnosti. Njihova prva naloga naj bi bila krepitev hišne uprave, kjer ta že deluje. V primeru, kjer hišne uprave še ni, bi za njen razvoj premerili možnosti. Dodal bi še, da v Centru hišne samouprave v krajevni skupnosti volijo delegate v skupščino Samoupravne stanovanjske skupnosti; z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo s tem korak pred ostalimi ljubljanskimi občinami. Lahko torej trdim, da smo v treh letih delovanja storili že precej, dosegli zadovoljive rezultate in odpravili vrsto pomanjkljivosti. Obenem pa se prav dobro zavedamo, da naše delo še ni končano, da je pred nami še vrsta problemov in nalog, ki jih bo treba rešiti, preden bomo dosegli zastavljene cilje.«

V. V.

Tekoče vzdrževanje

S sredstvi tekočega vzdrževanja, ki se stekajo iz naslova stanarin in najemnin, samostojno upravljajo in gospodarijo zbori stanovalcev hiš odnosno hišni sveti. Le-ti sprejemajo med drugim tudi za ta sredstva letne programe in finančne načrte. Sredstva za tekoče vzdrževanje imajo hišni sveti ali na svojem lastnem žiro računu ali na skupnem žiro računu hišnih svetov pri Samoupravni stanovanjski skupnosti. V obeh primerih je za ta sredstva izključni odredbodajalec hišni svet.

Deratizacija

Iz naslova tekočega vzdrževanja se krijejo tudi stroški obvezne deratizacije skupnih prostorov za posamezno hišo. Uslogo deratizacije opravlja Zavod za socialno medicino in higieno, ki je dolžan vsakemu hišnemu svetu izstaviti posebej delovni nalog, ki ga hišni svet potrdi na osnovi opravljenega dela. Navedeni zavod izstavi hišnemu svetu za svojo storitev račun, ki ga je hišni svet dolžan v zakonitem roku poravnati.

Hišne svete, ki imajo sredstva tekočega vzdrževanja na skupnem računu pri Samoupravni stanovanjski skupnosti, prosimo, da potrebne račune s svojim žigom in nalogo za izplačilo takoj odstopijo na STANINVEST, Sektor za vzdrževanje občine Center, Miklošičeva 18, v realizacijo.

Hišni sveti, ki imajo svoj lastni žiro račun pa le-tega sami poravnajo. Prav tako sami poravnajo račun tisti hišni sveti, ki na skupnem žiro računu pri Stanovanjski skupnosti nimajo kritja, ker so sredstva že potrošili. V takih zgradbah morajo stanovalci sami zbrati potrebna sredstva, odnosno si jih začasno sposoditi iz naslova obratovalnih stroškov.

Nov dom

Dijakinje medicinske šole v Ljubljani se bodo jeseni preselile iz starega in dotrajanega doma v novega, ki ga gradijo na križišču Poljanske ceste s Potočnikovo ulico. Delavci GP Tehnika bodo namreč svoje delo končali do 24. septembra, tako da bo v prvih oktobrskih dneh že nared za vselitev. V njem bo 80 sob z 250 ležišči, štiri sobe za bolnike, štiri učilnice. Poleg tega bodo v domu še: knjižnica, upravni prostori, jedilnica, kuhinja, pralnica, likalnica, šivalnica in zaklonske. Dom bo imel tudi lastno splošno in sobno ambulantno. Veljal bo 31.700.000 dinarjev, gradijo pa ga s sredstvi za gradnjo študentskih in dijaških domov.

foto: A. Selan